

Otec Jeroným
Dopisy bratru Patrikovi

Triáda

- Mon Père,

demain, Vendredi, je serai à mon bureau
entre 9h et 12h. Efforcez-vous de trouver un
moment pour venir,

J.M. Leclerc

Toujours courage -

Otec Jeroným se narodil 17. července 1907 na ostrově Rhodu. Po smrti matky, ještě jako malý chlapec, se vrátil s otcem a sourozenci do Švýcarska. Začal chodit do školy v Lausanne, vystudoval gymnázium Saint-Michel ve Fribourgu a později mezinárodní zemědělskou školu v Grangeneuve, kde získal titul zemědělského inženýra. Ve svých dvaceti jedna letech vstoupil do trapistického kláštera Sept-Fons ve střední Francii. Stal se chórovým bratrem. Své slavné sliby složil 6. května 1934 a o dva roky později byl vysvěcen na kněze. V roce 1938 mu byl svěřen úkol sekretáře kláštera, kterým zůstal po celý život. Ve stejné době byl pověřen výukou filosofie. Žádná z těchto činností jej neodvedla od manuální práce. Po dlouhá léta pracoval v klášterním sadu. Své práci rozuměl a dělal ji rád. V roce 1967 ho nemoc na čas připoutala na lůžko. Už v roce 1969 se však vrátil ke všem svým zaměstnáním, a především k dlouhým hodinám modlitby v kostele před Nejsvětější svátostí. Otec Jeroným zemřel náhle 29. ledna 1985.

Dopisy, jejichž výběr vydáváme, byly adresovány v letech 1971–1984 bratru Patrikovi, současnému opatovi kláštera Sept-Fons. Jsou svědectvím o silném lidském vztahu, vykreslují vznešený ideál života s Bohem a podávají obraz o životě otce Jeronýma. Vypovídají o jeho věrnosti mnišskému povolání, o příkladné vytrvalosti v modlitbě a o schopnosti citlivě vést k této věrnosti a vytrvalosti i jiné.

Triáda
Edice Delfín
Svazek čtyřicátý první

Otec Jeroným
Dopisy bratru Patrikovi

Otec Jeroným
Dopisy bratru Patrikovi

Triáda
Praha

Přeložil Oldřich Selucký

© Abbaye de Sept-Fons, 2002

© Triáda, 2002, 2016

Translation © Oldřich Selucký, 2002

ISBN 80-86138-44-5

ISBN (pdf) 978-80-7474-092-3

ISBN (epub) 978-80-7474-093-0

ISBN (mobi) 978-80-7474-094-7

Knihy vyšla v nakladatelství Triáda

zároveň ve francouzském originálu

Père Jérôme - Lettres à frère Patrick

(ISBN 80-86138-45-3)

Bratře,

zítra v pátek budu ve své pracovně mezi devátou a dvanáctou hodinou. Snažte se najít si volnou chvíli a stavte se u mne.

Neztrácejte odvahu!

Br. M.-Jeroným

Synu,

dnes ráno jste byl nucen ztratit hodně času. Abyste mohl ztracené dohnat, neuvidíme se ani dnes, ani zítra, v pondělí.

Váš

br. M.-Jeroným

Bratře Patriku,

dobry den.

Šťastný den, příteli.

Neztrácejte čas!

Br. M.-Jeroným

Drahý příteli,

budu se snažit, abych se z práce vrátil do 16.30.

Br. M.-Jeroným

Drahý příteli,
můžete-li, přijďte dnes ráno v 8.30.

Br. M.-Jeroným

Příteli,
dnes ráno žádná výuka, budu pracovat.

Br. M.-Jeroným

Příteli,
dnes ráno ne, mám práci, přijďte raději kolem 16.15.

Br. M.-Jeroným

Zdánlivě jednoduchý život v klášterním prostředí je náročným uměním, které má svá tajemství, své požadavky, svá úskalí. Jako každé umění také klášterní život předpokládá dlouhodobou přípravu a život mnicha často věrně obráží jeho formaci. „Svěř se vedení zkušeného mnicha,“ zní zlatá maxima staleté mnišské tradice. Zformulovali – ale především žili – ji už pouštní otcové. Převzali ji svatý Benedikt a otcové z prvních dob kláštera Cîteaux a pro ty, kteří se chtějí stát mnichy dnes, neztratila nic ze své naléhavosti.

„Vždycky jsem si mohl být jist, že můj učitel vidí dál než já. Teď jako by se rána často utápěla v mlze a dny se mi zdají chladné, protože už nemám nikoho, kdo by byl způsobilý pokázat mi na podstatné věci. Otče, miloval jsem Vás. Naučil jsem se u Vás poslušnosti. Dnes jsem hrdý na to, že jsem Vám to dokázal říct.“ Tak hovořil otec Jeroným o Dom Godefroidu Belorgeyovi, opatu v Cîteaux, s nímž se poprvé setkal v Sept-Fons na začátku třicátých let.¹ Rád vzpomínal i na Dom Jeana-Baptistu Chautarda, velkého opata v Sept-Fons a významnou postavu duchovní obnovy ve 20. století, který ho o několik let dříve přijal do kláštera a dovedl k řeholním slibům. Tito dva muži stáli u zrodu toho, co bylo otci Jeronýmovi nejdražší, co se stalo náplní jeho života; navždy jim za to zůstal hluboce zavázán.

Stejnou vděčnost vyjádřil později také bratr Patrik, mladý mnich, v dopisu datovaném 11. října 1972: „Dnes je tomu právě rok, co jste souhlasil, že se mi stanete průvodcem na cestě intelektuálního života, právě tak jako jste o několik měsíců

¹ *Srov. Umění naslouchat, Kostelní Vydří, Karmelitánské nakladatelství 1995. Více biografických údajů o otci Jeronýmovi lze nalézt v knihách: Protože navždy trvá dlouho..., Kostelní Vydří, Karmelitánské nakladatelství 1993, a Otec Jeroným, mnich. Částečný portrét, Praha, Trída 2003.*

dříve souhlasil, že povedete můj život duchovní... Prvním ovocem výchovy a vzdělání, kterých se mi od Vás dostává, je vysvobození z oné pohodlné průměrnosti, v níž bych zajisté setrval, kdybych se s Vámi nebyl setkal. Za to jsem Vám nesmírně vděčný, protože takový dar nelze ničím zaplatit.“

Mezi setkáním otce Jeronýma s Dom Belorgeyem a přijetím tohoto dopisu uplynulo čtyřicet let. Role otce Jeronýma se změnila, tradiční maxima však zůstala stejná: svěř se vedení zkušeného mnicha. Dopisy bratru Patrikovi jsou výmluvnou ilustrací této moudrosti. Přibližují vztah, v němž se zkušenost a způsobilost šťastně setkaly s důvěrou, odhodláním a učenlivostí – hluboký vztah mistra a žáka.

Dopisy, které otec Jeroným adresoval bratru Patrikovi, pocházejí z doby po II. Vatikánském koncilu. Krize církve v období před tímto koncilem, v jeho průběhu a po jeho skončení se v klášterním prostředí projevovala jako – někdy i zásadní a bezohledné – zpochybnění ideálu kontemplativního života. Sept-Fons se z tohoto bouřlivého období vymanilo až v osmdesátých letech. Bratr Patrik se poprvé setkal s otcem Jeronýmem na jaře 1971, dva roky po svém vstupu do kláštera. Vzhledem k celkové situaci znamenalo takové setkání jasnou volbu: dát se na stranu otce Jeronýma se rovnalo přijmout jím zastávané hodnoty.

Jeho ideálem bylo spojení s Bohem a modlitba. Věděl, kam míří a Koho následuje. Pomocníky na této cestě mu byly výjimečná inteligence a pevný charakter. Dopisy, které následují, možná leckoho zarazí svou intenzitou a vřelostí. Otec Jeroným

byl nepochybně člověk citlivý, muž velkého srdce... Právě tak charakteristická však byla jeho zdráhavost v navazování nových vztahů, a co především - vřelost takto navázaných přátelství byla nesmlouvavě konfrontována s požadavky mnišského života. Jediná nevěrnost v těchto podstatných věcech mohla způsobit, že se odvrátí a nekompromisně - nikoliv bez bolesti - vztah ukončí. I ta největší náklonnost tak vždy šla ruku v ruce s překvapivou nezávislostí.

Otec Jeroným zemřel v roce 1985. Pět let před jeho smrtí byl bratr Patrik zvolen opatem svého kláštera. Jako adresát těchto dopisů si přeje, aby vyšly bez odpovědí, kromě těch, které otec Jeroným v některém ze svých dopisů sám citoval - tyto části textu jsou vytištěny kurzívou. Rozhodli jsme se vydat knihu v českém překladu a u českého nakladatele jako slavnostní tisk u příležitosti otevření kláštera Matky Boží v Novém Dvoře - v plzeňské diecézi -, který je filiálním domem opatství Sept-Fons. Základy nového kláštera jako by sahaly až k těmto dopisům, k tomuto silnému vztahu, který umožnil předat tolik vzácných věcí.

Bratr M.-Mikuláš
20. srpna 2002,
příchod mnichů
na Nový Dvůr

28. března 1971²

Otče,
rád bych s Vámi mluvil.
Můžete mne přijmout?

Děkuji.

Br. Patrik

Ve čtvrt na čtyři
nebo po nešporách.
Předtím, během
i potom – buďte klidný.

Br. M.-Jeroným

² První lístek; otázka i odpověď jsou napsány na jednom útržku papíru. Otec Jeroným už od prvního setkání, které následovalo, souhlasil s tím, že se bude starat o duchovní život bratra Patrika, jejich vztah se nicméně rodil pomalu. Důvody počátečního odstupu byla povaha otce Jeronýma a bouřlivá dobová situace. Otec Jeroným ovšem věděl, jaký význam mohou mít pro budoucnost zdánlivě nepatrná gesta – společně s malým lístkem z 28. března 1971 někdo vstoupil do jeho života. Zpočátku přijímal bratra Patrika jen ke zpovědi, častější setkání však na sebe nedala dlouho čekat; v říjnu mu začal pravidelně přednášet filosofii.

Sept-Fons
1. ledna 1972³

Drahý bratře Patriku a stále více synu,
dnes, prvního ledna 1972, skládáte sliby podle Řehole svatého Benedikta v komunitě Sept-Fons. Přeji Vám, aby to byl šťastný den; aby i následující dny byly šťastné; aby všechny Vaše dny byly šťastné.

Podpisem stvrzujete svůj závazek vůči Bohu. A Bůh se zavazuje vůči Vám. Jeho podpisem je mnišský hábit, který nosíte. Od nynějška bude vše, co přibližuje k Bohu, Vaším řemeslem, oblastí Vaší kompetence. A Bůh se zavazuje, že Vás povede tak, aby se jména, která jsou Vaší chloubou, pozvolna stala skutečností – totiž mnich, muž kontemplace a přítel Boží.

Bůh Vám nabízí věci, jejichž cena je nesmírná, jejichž důsledky jsou nedozírné! Ano, myslím to naprosto vážně, Bůh Vám nabízí vše. Na Vaší odpovědi bude záviset, zda se Vám a mnohým jiným dostane nesčetných a velkých dober! Rozehrejte tedy svou partii naplno a s odvahou, to je jediné, co Vám mohu říci. Ale rozumějte mi dobře: vybízím Vás k odvaze, neslibuji život na sametových koberecích. Navíc se Vaše statečnost bude muset podobat spíše stálému proudu řeky než občasné průtrži mračen. Úspěch v řeholním životě nemá totiž nic společného se světským úspěchem.

Neztrácejte čas; nepromarněte žádnou příležitost; neopouštějte dobytá území. Každý den ať je krokem kupředu – k Bohu

³ *První dlouhý dopis poslal otec Jeroným bratru Patrikovi u příležitosti jeho časných slibů (ty mnich skládá po dvou letech noviciátu a zavazuje se jimi žít tři roky podle Řehole svatého Benedikta ve své komunitě). Korespondence se stane častější až po roce 1974, kdy bude bratr Patrik kvůli studiím mimo klášter.*

a pro Boha. Naděje na Boží přátelství Vás bude stále víc a víc přitahovat.

Nebudte netrpělivý v prvních zkouškách. Každá zkouška Vás staví do situace, v níž Vás Váš postoj zároveň odhalí a kompromituje. Prohlašujete, že jste zvolil TOTO? Nuže, opusťte TO DRUHÉ... Až poměrně dobře obстоjíte v několika zkouškách, přijdou další a bude jich víc, budou však příznivým znamením, zkrátí Vám cestu, umožní uzrát plodům.

Skládáte sliby v komunitě v Sept-Fons, žijící stylem roku 1972 a konce století. Tato okolnost má Bohem chtěný význam. Milujte proto svou komunitu. Všech jejích členů si můžete vážit a jste dlužníkem každého z nich. Není pochyb o tom, že zde existují nedostatky; jsou ostatně tak viditelné, že k jejich odhalení není třeba zvláštního nadání. A přece je tato komunita mateřským lůnem, ve kterém najdete – a mimo něž byste už nenašel – nutné podmínky k uskutečnění svého povolání. Nikde jinde by Vám život s Bohem nepřinášel tolik radosti.

Budete šťastný, protože Váš život bude přinášet užitek a bude ho přinášet v plnosti. – Lékař ví, že je užitečný, protože pomáhá od tělesné bolesti a zachraňuje životy. Muž modlitby ví, že je užitečný, protože skrze své spojení s Kristem pomáhá putujícím k dosažení jejich životního cíle a přispívá k věčné spáse mnoha lidí.

Diecézní kněží stále ještě hledají spiritualitu, která by je na-

učila sjednocení s Bohem *skrze* svou službu věřícím. Pro mnicha je problém už dávno vyřešen – a nikoliv na úkor jednoty jeho života. Svou pomoc církvi a lidem uskutečňuje skrze své intimní spojení s Bohem. Ostatně zdá se, že i náš Pán se během svého pozemského života pokaždé, když mu to okolnosti dovolily, ze všeho nejraději obracel v modlitbě ke svému Otci – a to bude Vaše činnost ve prospěch druhých lidí.

Lidé mají totiž jen jedinou naději na štěstí – spásu v Ježíši Kristu. Aby se však této spásy dostalo co největšímu počtu, musí zde být skupina těch, kteří se za druhé modlí. Síla přímluvné modlitby je ale přímo úměrná síle přátelství, které pojí přímluvce se Spasitelem.

Představte si, že každý Váš modlitbou naplněný den začnete slovy: „Otče, vím, že mě vždycky vyslyšíš...“ (Jan 11,42). Nebudete pak pro druhé apoštolem a bratrem, který vpravdě pomáhá?

Přitom Vás tato činnost, vykonávaná zástupně za jiné lidi, nijak nebude odvádět od Vašeho nejhlubšího úsilí a hledání. Řemeslo, kterému se chcete vyučit a které chcete dělat, je přece jenom jedno.

Část svého času musíte věnovat intelektuální práci. Vzhledem k ní bych si přál, aby se Vám dostalo zvláštního daru, totiž schopnosti zaplašit to, čemu naši předchůdci říkali „plané otázky“ – a to jakmile se ukáží na obzoru.

Víte sám, že naše století se honosí stavbou zvláštního supermarketu, velkého tržiště myšlenek. Teologické oddělení patří

k těm nejlépe zásobeným - levné zboží doslova mizí před očima. Takové myšlenky Vás však nikdy nepřivedou k lepšímu pochopení Vaší víry ani Vašeho řeholního ideálu. Právě naopak!

Nuže, neztrácejte čas zbytečným přecházením mezi regály. I kdyby Vám měli zboží nabízet zdarma.

Zmatené myšlení je zhoubný mor pro život z teologální víry.⁴ Vždyť víra vyžaduje, abychom byli pevní a statečně se mnoha věcí zřekli.

Zachovejte si vždy svůj vlastní názor. Jestliže někteří lidé chtějí ztrácet čas zkoušením nových doktrín, pokud jde o Vás - nebuďte naivní, nestaňte se pokusným králíkem!

Jednoho dne - a ten den se blíží -, až se budete modlit před Pánem přítomným ve svatostánku, řeknete mu a bude to pravda: „Jsem tvým mnichem.“ Vyjádříte tím hluboký vzájemný vztah - náklonnost srdce i mysli. Přál bych Vám, abyste později mohl dodat: „Jsem tvým knězem.“ Přátelské pouto se tím posílí.

Bývaly doby, kdy „jméno cisterciácký mnich bylo synonymem ryzí adorace, kontemplativní modlitby“ (Thomas Merton, K pramenům mlčení, Desclée de Brouwer 1952, s. 281). Ty doby se mohou a musí vrátit. Nic a nikdo Vám nebrání v uskutečnění této šťastné definice v první řadě ve Vašem srdci, ve Vašem životě.

Svěřte se - jako já Vás svěřuji - Panně Marii, Boží Matce, té, která je naší Matkou. Každé milosti, v níž doufáte, se Vám tak dostane ve slíbený čas. Absolutní důvěru!

⁴ *Víra jakožto nadpřirozená ctnost, jejímž původcem a jediným předmětem je Bůh.*

Budete-li mít opravdu synovskou důvěru, milosti, po nichž nejvíc toužíte, přijdou dokonce dříve, mnohem dříve, než bylo slíbeno...

Prožívám s Vámi Vaši radost. Můžete si být jist, že zůstáváte v mém srdci. Modlím se za Vás.

Br. M.-Jeroným

„Řeholníkův život bude zcela podřízen službě, pro niž byl jeho institut v církvi ustanoven. Musí být tedy této služby schopen a dělat ji rád. Nestací však uvažovat o jeho schopnostech pouze s ohledem na jejich využití, stejně jako výraz ‚dělat rád‘ nepoukazuje na ledajaké povrchní zalíbení. Problém je hlubší. Je třeba se ptát, zda výkon daných činností umožní člověku růst, zda vnese řád do jeho života – zda existuje naděje, že věrnost povolání bude nejvyšším a nejplnějším dílem svobody. Život každé řeholní rodiny je prodchnut jistou principalis intentio, je zaměřen na jistý úkol církve, pro nějž byla tato řeholní rodina ustavena společným Božím povoláním. Toto zaměření musí řídit, dynamizovat a integrovat všechny osobní sklony. Takto orientovaná životní dynamika, na níž mají všichni řeholníci účast, působí, že hodnota jejich života roste. Věrnost řeholníka svému povolání nebude problémem ve chvíli, kdy účast na zaměření jeho řeholní rodiny se stane jeho vlastním dominantním zaměřením, principem vlastního růstu.“

*P. Pie Raymond Régamey, O. P.,
Duchovní portrét křesťana,
Cerf 1963, s. 321.⁵*

⁵ Na závěr svých dopisů otec Jeroným často opisoval texty, které vybíral ze svých výpisků z četby a jimiž chtěl obohatit adresáta.

Romont⁶, 6. března 1972

Drahý bratře Patriku,

Váš dopis⁷ na mne hluboce zapůsobil. Chtěl jsem Vám napsat jako první, abych Vám zopakoval své rozhodnutí pomáhat Vám podle svých nejlepších sil. Ostatně jsem velmi rád, že se Vám mohu věnovat. Někdy se divím, že to nevdáte! Dnes i zítra Pán hledá a bude hledat vytrvalé a způsobilé služebníky, jejichž myšlení bude jasné a pevné. Budete jedním z nich. Promiňte mi, jestliže se některé věci odehrávají i na citové rovině – vždyť jsou to tak důležité, tak závažné, tak vzácné věci, tři čtvrtiny mého i Vašeho života. – Ano, první strofu invitoria před Vámi nikdy nezpívám... Ale to neznamená, že bych Vás odmítal! Ani zdaleka! Copak jsem jisté „ano“ neřekl jen proto, že jsem k němu cítil pokyn od Pána? Na můj vztah k Vám se tedy můžete spolehnout; už teď je hluboký a silný; věrný je a bude.

Cesta probíhá podle plánu. Myslím na návrat. Mezi důvody, proč se na něj těším, je i setkání s Vámi.

At Vás chrání náš božský Mistr a Pán.

Jako na drahého bratra na Vás vzpomíná

br. M.-Jeroným

⁶ Otec Jeroným trávil každoročně několik dní v opatství Fille-Dieu, v němž působil jako kaplan na začátku druhé světové války, kdy se musel vrátit do rodné země.

Text je napsán na rubu pohlednice s leteckým pohledem na Romont, malé město ve francouzském Švýcarsku; klášter se nachází v jeho blízkosti. Ve městě bydlela se svou rodinou sestra otce Jeronýma.

⁷ Dlouhý dopis rekapitulující „první společný rok“; v následujících letech se takové shrnutí událostí stane nepsaným pravidlem.